

زوهد و دونيا نه ويستی له ئيسلامدا

﴿ الزهد في الدنيا ﴾

[کوردی - کوردی - kurdisch]

زاگروس همه وهندی

پیداچونه وهی: پشتیوان سابیر عزیز

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿ الزهد في الدنيا ﴾
« باللغة الكردية »

زاكروس هموندي

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

2010 - 1431

Islamhouse.com

زوهد ودونيا نهويستی له ئيسلامدا

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه وسلم :
خوشهويستان نهينيهك ههيه كهه كهس دهركى پى دهكات نهويش زانينى نهويه
كه دونيا جىگاي مانهوهى ههتا ههتايى نيه بهلكو وهك كاروان سهرايهك وايه بو ريبواران
كه چهند ساتيك تييدا دههسيئنهوه و پاشان ملى ريگا دهگرنههر بهرهو مهزلگاي
راستى خويان، باوهردارانيش هه دهبيت بهو ههستهوه بزين له دونيادا كه دونيا شوين
وجىگاي كوكردنهوهى توئشه بهرهى كاروكردهوهى چاك وخواناسينه بو سهفهري
يهكجاري ومانهوهى راستى وههتا ههتايى كه بريته له زيانى دواړوژ، جا خوشبخت و
سهرفراز نهو كهسهيه كه خه مى نهو روهى ههبيت و زاد وتوئشه بهرهى خو
كوكرديئتهوه له پيناو بهدهستهينانى رهزامه ندى پهروهردگار و رزگار بوون له دوزه
وسهرفرازى له بههشتدا ...

ئىستاش كاتى نهويه بزانيه مه بهست له (زوهد) چيه ؟

زانايان و پيشينانى ئومهتى ئيسلام چهند پيناسه يه كيان كرده بو (زوهد) كه
هه موويان له ته وه ره يه كى هاوبه شدا ده خولپنه وه كه نهويش بريته له : دونيا
نهويستى و دل په يوه ست نه بوون پيوه ي .

ئيمامى نه حمه دى كورى حه نبل (ره حمه تى خواى لى بيت) بهم شيوه يه
پيناسه ي كرده وه : "الزهد في الدنيا : قصر الأمل" واته : زوهد له دونيادا : بريته له
كوورتى هيو و ئوميد ه كان .

شيخ الإسلام ابن تيمية (ره حمه تى خواى لى بيت) ده لى ت : "الزهد ترك ما لا ينفع
في الآخرة" واته : زوهد نهويه كه واز لهو شتانه بهينيت كه سوود وقازانجيان نيه بو
قيامهت و دواړوژ .

ابن القيم الجوزى (ره حمه تى خواى لى بيت) ده لى ت : " والذي أجمع عليه
العارفون: أن الزهد سفر القلب من وطن الدنيا، وأخذة في منازل الآخرة" واته : نهويه

هه ږيرووشه ى بخاته بن دارك، له پاشه روژيشدا سزايه كى سخت هه به يو بيناوهران وليږودن و رهامه نديش لاي خوا هه به يو دوستانى، نه وهش بزنان ژيانى دنيا ته نه كالى ده ستخه روكاره، كه و ابو هو شيار بن و نه خه له تين به دنيا .

(۲) له جيگايه كى تر دا نه فهرمويت : (زَيْنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَبِ) { آل عمران: ۱۴ } واته : نارزه زوى نافرته و بوونى نه وهى نيرينه و خاوه نيتى نالتون و زړو زيووى زړو زه به نده و نه سپى چاك و ره سهن و (هوكاره ى هاتووچو) هه روه ها مالت و زهوى و زارى كشتوكال يو خه لكى رازينراوه ته وه، نه وانه هه مووى نازو نيعمه تى ژيانى دنيا، خوايش (يو چاكان) شوېنى گه رانه وهى رازاوه و خو شى لاي خو ى ناماده كرده وه (كه به هه شته).

خو جيگاي حه وانه وهى زور خو شتر و سه ره نجامى گه شه دارتر له وانه، هه لاي خوايه، كه و ابو پيوسته ناده مى نه وه نده سه رنه كاته ناوچه رگى نه و شتانه وه، هه موو مه به ستكى هه نه وانه بن، نه گينا خو خواى دلوفان نه وانه ى هه يو كه لك ليوه رگرتن دروست كرده وه بو مروف .

(۳) هه روه ها ده فهرمويت : (مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ) { الشورى : ۲۰ } واته : هه ركه سيك داهات و كيلگه ومه زراى دوا روژى لا مه به ست بيت، نه وه نيمه به زياده وه به ره كه تى يو تى نه خهين و له به رو بوومى كيلگه ومه زراكه ى زياد نه كهين، واته: نه گه ر به كرده وه كانى مه به ستى پاداشتى پاشه روژ بيت، نه وه نيمه ش پاداشتى يو زياد نه كهين به چند قات، وه نه و كه سه يش كه ته نه به رو بووم و داهات و كيلگه ومه زراى دنياى ده وبت، نه وه له دنيا به شى ده دهين، نير له پاشه روژدا هيج به ش و به هره به كى يو نيه، بى شك خواش مه يلى له هه رچه نده بى، هه نه وه نده نه دا .

(۴) هه ر ده ربه ى كه مبه به خى دنيا، په روه رده گار هانى باوه رداران ده دات كه هه ميشه له هه ول و تيكوشان دابن يو به ده سه تپيان و خوشبه ختى دواروژ وهك ده فهرمويت : (قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى وَلَا تُظَلَّمُونَ فِتْيَلًا) { النساء: ۷۷ } واته : نه ى پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم)! بلئ: ژيان و گوزه رانى نه م دنيايه كه م و كورته له چاو قيامه تدا، ژيانى ناخيره ت بوته وانه ى له خوا ده ترسن زور باشته له م

ژیانی دونیایه، و به‌ئندازه‌ی ئه‌و ره‌شته‌یه له‌ناو قلیشی ناوکه خورمادایه سته‌متان لێناکرئ، واته: که‌مترین سته‌م له‌که‌س ناکرئ .

٤) سه‌باره‌ت به‌ بی‌باوه‌ران و که‌سانی که‌مته‌رخه‌م له‌دین و رېنومایه‌کانی که‌همیشه سه‌رگه‌می دونیا و خه‌ریک بوونن پێوه‌ی، په‌روه‌ردگار سه‌رزهنشتیان ده‌کات که‌ژیانی دونیا هه‌لده‌بژێرن به‌سه‌ر ژیا‌نی دوا‌رۆژدا و ده‌فه‌رموئیت : (بَلْ تُؤْتُونََ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا (١٦) وَالْآخِرَةَ خَيْرًا وَأَبْقَى) { الأعلى: ١٦، ١٧ } واته : له‌بری ئه‌وه‌ی ژیا‌نی دوا‌رۆژ هه‌لبژێرن، که‌چی ژیا‌نی ئه‌م دونیا‌یه هه‌لئه‌بژێرن و پێشی ئه‌خه‌ن به‌سه‌ر دوا‌رۆژدا، له‌کاتی‌کدا که‌ ژیا‌نی ئاخیره‌ت و دوا‌رۆژ زۆر چاک‌تر و به‌رده‌وام‌تره‌ بو‌تان له‌ ژیا‌نی ئه‌م دونیا‌یه.

زوه‌د و دونیا نه‌ویستی له‌ فه‌رمووده‌کاندا

له‌سوننه‌تی پێغه‌مبه‌ری خوداش (درودی خوای له‌سه‌ر بی‌ت) ئه‌م مه‌سه‌له‌یه به‌هروونی ده‌رده‌که‌وئیت، به‌یارمه‌تی خوای گه‌وره‌ ئاماژه‌ ده‌که‌ین به‌هه‌ندی‌ک له‌فه‌رموودانه :

١) ئه‌و فه‌رمووده‌یه‌ی که‌ پێغه‌مبه‌ری خودا (صلی الله علیه وسلم) فه‌رموویه‌تی به‌عه‌بدوللای کوری عومه‌ر - خوایان لئ رازی بی‌ت - « کن في الدنيا كأنك غریب، أو عابر سبیل » { رواه البخاري } واته : له‌دونیا‌دا به‌شی‌وه‌یه‌ک بژی وه‌ک ئه‌وه‌ی که‌سی‌کی غه‌ریب یان که‌سی‌کی رې‌بوار بی‌ت .

٢) قال النبي - صلی الله علیه وسلم - : «الدنيا سجن المؤمن وجنة الكافر» { رواه مسلم } واته : دونیا زیندانی باوه‌ردار و به‌هه‌شته‌ی بی‌باوه‌رانه .

٣) قال - صلی الله علیه وسلم - مبیناً حقارة الدنيا: « ما الدنيا في الآخرة إلا مثل ما يجعل أحدکم أصبعه في الیم، فلینظر بم یرجع » { رواه مسلم } واته : ژیا‌نی دونیا له‌چاو ژیا‌نی دوا‌رۆژدا وه‌ک ئه‌وه‌ وایه : یه‌کی‌ک له‌ ئیوه‌ په‌نجه‌یه‌کی بخاته ناو ده‌ریایه‌که‌وه‌، پاشتر سه‌رنج بدات بزانی‌ت په‌نجه‌که‌ی چه‌ندی‌کی له‌گه‌ل خۆی هیناوه‌ته‌وه - واته ئه‌و ئه‌ندازه‌ که‌مه‌ی له‌ئاو که‌ ماوه‌ته‌وه به‌په‌نجه‌که‌یه‌وه له‌چاو ئاوی ده‌ریاکه چه‌ندی‌ک که‌م و بی‌نرخه ئاوه‌هاش ژیا‌نی دونیا له‌چاو ژیا‌نی دوا‌رۆژدا که‌مبایه‌خ و بی‌نرخه - .

٤) قال - صلی الله علیه وسلم -: « مالي وللدنيا ، إنما مثلي ومثل الدنيا كمثل راکب قال - أي نام - في ظل شجرة، في يوم صائف، ثم راح وترکه » { رواه الترمذي وصححه الألباني } واته : من چیم داوه به‌سه‌ر دونیا‌وه، چونکه نمونه‌ی من و دونیا وه‌ک

نمونه‌ی نه و پربواره وایه که سه‌رخه‌ونک له بن دره‌ختیک له‌روژنکی هیمندا ده‌شکینیت و پاشان که ووچان و پشویه‌کی دا هه‌لبسیت و پروات .

۵) وقال - صلى الله عليه وسلم- : « لو كانت الدنيا تزن عند الله جناح بعوضة، ما سقى كافراً منها شربة ماء » { رواه الترمذي وصححه الألباني } واته : نه‌گه‌ر بهاتایه دونیا به‌ئندازه‌ی باله میشووله‌یه‌ک نرخی هه‌بوایه لای خوای گه‌وره، نه‌وا نه‌یده‌هیشت که بیباوه‌ریک قومی ناوی لبخواته‌وه .

۶) وقال - صلى الله عليه وسلم- : « ازهد في الدنيا يحبك الله، وازهد فيما في أيدي الناس يحبك الناس » { رواه ابن ماجه وصححه الألباني } واته : زوه‌دت هه‌بی‌ت له‌وه‌ی له‌دونیا‌دایه خوای گه‌وره خو‌شی ده‌وی‌ت، وه زوه‌دت هه‌بی‌ت له‌وه‌ی که له‌ده‌ستی خه‌لکیدایه خه‌ل‌یش خو‌شی ده‌وی‌ت .

۷) وقال - صلى الله عليه وسلم-: « اقتربت الساعة، ولا يزداد الناس على الدنيا إلا حرصاً، ولا يزدادون من الله إلا بعداً » { رواه الحاكم وحسنه الألباني } واته : قیامه‌ت نزیک بووه‌ته‌وه له‌گه‌ل نه‌وه‌شدا خه‌لکی هه‌ر سوورن له‌سه‌ر گرن‌گیدان به‌ دونیا، وه به‌رده‌وامیش له‌خوای گه‌وره دوور ده‌که‌ونه‌وه .

هه‌قیقه‌ت و راستی زوه‌د و دونیا نه‌ویستی

هه‌قیقه‌تی زوه‌د و دونیا نه‌ویستی له‌ ئاینی پیرۆزی ئیسلامدا هه‌ر نه‌وه‌یه که پیغه‌مبه‌ر (صلى الله عليه وسلم) و هاوه‌له‌ به‌ریزه‌کانی له‌سه‌ر بووه، نه‌ویش مانای نه‌وه‌ نیه که شته‌ پاک و خاوینه‌کان له‌سه‌ر خو‌ت قه‌ده‌غه و حه‌رام بکه‌یت و مالو سامانی خو‌ت له‌ناو بیه‌ت و گرن‌گی پی نه‌ده‌یت، یان زوه‌د و دونیا نه‌ویستی بریتی بی‌ت له‌ پۆشینی جل و به‌رگی پینه‌دار و کوون و پزیوو، یان کارنه‌کردن و دانیشتن له‌مال به‌نیازی چاوه‌پراونکردنی ده‌ستی خه‌لکی و خیر و سه‌ده‌قاتیان، نه‌خیر هیچی وانیه، چونکه کارکردنی هه‌لال و به‌ده‌سته‌پینانی مالی هه‌لال و سه‌رف کردنیشی له‌ کاروباری هه‌لالدا هه‌ر هه‌مووی به‌ عیاده‌ت و په‌رستن داده‌نریت که به‌نده‌کان خو‌یانی له‌خودای گه‌وره‌وه پی نزیک ده‌که‌نه‌وه، به‌لام به‌و مه‌رجه‌ی مال و سامان و ده‌وله‌مه‌ندی دونیا له‌ ده‌سته‌کاندا بی‌ت و خو‌شه‌ویستیان نه‌چیتته‌ ناو دل‌ه‌کانه‌وه و چی‌گای خو‌شه‌ویستی خوای گه‌وره و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی بگرنه‌وه، چونکه نه‌گه‌ر دونیا له‌ناو ده‌ستی به‌نده‌کاندا بوو خو‌شه‌ویستی‌ه‌که‌ی نه‌چوو بووه ناو دل‌ه‌کانیا‌نه‌وه نه‌وا نه‌و کاته فه‌وتانی مال و دارایی

دونيآ و زيادبوون و هاتنه دهستيهوه چوون وهك يهكن و جياوازي نيه لايان، و بهتياچوون و فهوتاني دل زوير و خهفتهبار ناييت

ابن القيم الجوزي له جيگايهكي تردا سهبارهت به زوهد و دونيا نهويستي نهليت : زوهد نهوه نيه كه تو بهيهكجاري دونيا بدهيته دواوه و خاوهني هيچ شتيك نهبيت، چونكه پيغهمبهران سولهيمان و داود (عليهما السلام) لهگهل نهوهي دوو نيردراوي خواي گهوره و لهههره كهسه زاهيدهكاني زهمانى خويان بوون، لههمان كاتدا دوو پادشاي بهدهسلات و خاوهن مولك و جوانى دونياش بوون، بهلام نهم ههموهه دهسلات و خاوهنداريهتيهى دونيا سهركهشى نهكردن و ههموو تهمهنيان له خزمهتكردنى يهكخوآپهريستيدا بوو

پيغهمبهري ئيسلام (صلى الله عليه وسلم) خواناسترين كهسايهتي ههموو دونيابووه لهگهل نهوهشدا نو ژنيشى هيئاوه ...

عەلى كورى نهبو طاليب و عثمانى كورى عهفان و عبد الرحمن ي كورى عهوف زوبهيري كورى عهوام (خوا له ههموويان پرازي بيت) لهههره كهسه زاهيدهكاني ناو هاوهله بهريزهكان بوون، لههمان كاتدا سهرمايهدار و خاوهن مال و سامانيش بوون، بهلام مال و سامانهكهيان ههر ههمووي لهخزمهت ئيسلام و بانگهوازهكهيدا بووه، عوسمانى كورى عهفان لهپرؤزي (العسرة) دا كه مهبهست پيى نهو پرؤزه بوو باوهرداران خويان ناماده دهكرد بو غهزهوى (تبوك) كارواينك كه له شامهوه دهگهپرايهوه ههر ههمووي بهخشى لهپيناو خوادا وخستيه بهردهم پيغهمبهريهوه (صلى الله عليه وسلم) وه، كه بريتي بوو له نوهد و پهنجا ووشتن و پهنجا نهمسپ بهخويان و بارهكانيانهوه بو نهوهي سوپاي ئيسلام بهري بخت ...

جوانترين ووتهيهكيش كه لهبارهي زوهدهوه ووتراييت، نهو ووتهيهي ئيمام (الحسن) ه كه دهليت : " ليس الزهد في الدنيا بتحريم الحلال ولا إضاعة المال، ولكن أن تكون بما في يد الله أوثق منك بما في يدك " واته : زوهد و دونيا نهويستي نهوه نيه كه شته جوان و جهلالهكان حهرام بكهيت لهسهر خو، يان مالو سامانت بفهوتينيت، بهلكو زوهد نهوهيه كهپروا و متمانته لهوهي كه له دهستي پهروهردگاره زور زياتر بيت لهوهي كهلهدهستي خوئدايه ...

گرنگی زوهد و دنیا نهویستی

زوهد و دنیا نهویستی به تهنهها زیادهی ووته و قسهی سهر زمان نیه، به لکو کاربکی زور پیویست و نهرکیکه بو هر که سیک مه بهستی ره زامه ندی به دهسته پینانی خوی گوره و چوونه به ههشتی نه پراوهی ههتا هه تاپی هه بیته، هیندهش بهسه که زوهد و دنیا نهویستی فزیله تیکی گورهی پیغه مبه رمان محمد المصطفی (صلی الله علیه وسلم) و هاوه له به پرزه کانی بووه .

ابن القیم (ره حمه تی خوی لی بیته) ووتویه تی : " لا تتم الرغبة في الآخرة إلا بالزهد في الدنيا، فإيثار الدنيا على الآخرة إما من فساد في الإيمان، وإما من فساد في العقل، أو منهما معاً " واته : هه رگیز خوشه ویستی قیامهت و دواروژ به دهست نایهت به زوهد و دنیا نهویستی نه بیته، جا پیشخستنی ژانی دنیا بهسه ژانی دواروژدا یان له خراپی و فسادی باوه ره وهیه، یان له خراپی و فسادی عهقل و ژیری وهیه، یان به فسادی هه ردوویان ...

بویه پیغه مبه ر و هاوه لانی نازیری دنیا یان خسته پشتی خویانه وه و خوشه ویستیان له دلی خویان فری دایه دهره وه، ومه بلیان بوئی نه ما، هر له بهر نه وه وهک زیندان سهیریان کرد نهک وهک به ههشت، چونکه به ههشتی راستی و نه پراوه لای پهروه ردگاره له روژی دوا پیدا، چونکه نه گهر نه وان دنیا یان بویستایه بیگومان زوریان دهست ده که وت، و ده گهشتن به هه رشتیکیش ناره زوویان بگردایه، به لام زور چاک له وه گهشتبوون که دنیا تهنهها پردی په رانه وهیه بو قیامهتی نه پراوهی هه تاهه تایی، زور باش دهرکیان به وه کردبوو دنیا هیچ نیه خه یالیککی قول نه بیته که زور ناخایه نیته به ناگای ده هیننه وه و فه رمانی پی ددهن که کاروانی روشتووه ویویسته نه میش بگات به کاروانی .

نه و هوکار نهی که هاندهرن بو زوهد و دنیا نهویستی

یه که م : به که م سه پرکردنی دنیا، به شیوه یه که که گومانته نه بیته له خیرا له ناوچوون و بی نرخیدا، نه وهشی مملانی و شان خری ده کات له سه ری له هه فیه ته که ی نه گهشتووه .

دووه م : سه پرکردنی پاشه روژ و قیامهت به شیوه یه که که ژانی یه کجاری له وینه و پشو و خوشگوزهرانی ههتا هه تایی له وی نه بیته به دهست ناکه ویت، وهاتنی نه و روژهش حه تمی و بیگومانه وزوو بیته یان درهنگ ده گه ین پیی ..

سېھەم : زۆر بېرىكردنەۋە لە مردن و پاشەپرۆژ .

چوارەم : ئامادە بوونى بەخاك سپاردنى مردوان و دۆستان، و تېگەشتن لەۋەى كە ئەوانەى كە پېش ئېمە ۋەفاتيان كرد و گەشتنە جىگای خۇيان ھىچيان لەسەرۋەت و سامان و مالى دۇنيا لەگەل خۆ نەبرد، ئەۋەشى دەگاتە فرىايان پاش پەحمى خودا تەنھا كارو كردهۋەى باش و چاكەپە، و غەيرى ئەۋەش سەرگەردانىە .

پېنجەم : خۆپەكلایى كردهۋە بۆ قىامەت و سەرقالى بە عىبادەت و خواناسىن و ياد و ذىكرى پەروەردگارەۋە و قورئانخوئېندنەۋە .

شەشەم : پېشخستنى بەرژەۋەندىەكانى دىن بەسەر بەرژەۋەندىە تايپەتپەكانى خوئدا .

حەوتەم : مالىبەخشىن و خېر ۋەسەدەقات زۆركردن لە پېناو خواى گەۋرەدا .

ھەشتەم : ۋازھىنان لەو كۆر و كۆبونەۋانەى كە دۇنيايىن و خەلكانىك سەرگەرمى گالتەو گەپن تپىدا، و پرووكردنە ئەو كۆرو كۆبونەۋانەى كە باسى خۆشۋىستنى خودا و خوداپەستى و قىامەتى تپدا دەكرېت .

نۆپەم : دۋور كەۋتەۋە لە زۆر خواردن و خواردنەۋە و زۆر خەۋتن و پېكەنىن و گالتەو گەپكردن .

دەپەم : دىراسە و خوئېندنەۋەى ژيان نامەى خواناسان و زاھىدان بەتايپەتى ژيانى پېغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) و ھاۋەلانى (خوايان لى پرازى بېت) .

لەخواى گەۋرە داۋاكارىن كە خۆشەۋىستى دۇنيا نەكاتە گەۋرەترىن مەبەست و ئامانجى كارەكانمان، ۋە نەيكاتە كۆتايى زانست وزانىارىەكانمان، ۋە عاقىبەت و پاشە رۆژمان بەرە و ئاگرى دۆزەخ نەبېت، ۋە لېى دەپارېنەۋە كە بەھەشت و خۆشپەكانى بكاتە دوامەزلگامان ان شاء الله

ئەۋەش بزنان باشتىن زوھدىش شارندنەۋەى خودى زوھدە، دلېكىش ھۆگرى ھەۋەس بازى بېت، ھەرگىز زوھد و ۋەرعى پېناكرېت .

وصلى الله وسلم على سيدنا محمد وعلى آله وصحبه وسلم .

والسلام عليكم ورحمة الله وبركاته .